

Et godt foreldresamarbeid

«Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?»

Mari Storlimo

[kandidatnummer: 7]

**Bacheloroppgave
BNBAC3900**

Trondheim, april 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Denne bacheloroppgaven vil markere slutten på min utdanning ved Dronning Mauds Minne Høgskole som barnehagelærer. Arbeidet med bacheloroppgaven har vært en lærende og spennende prosess, likevel har det til tider vært krevende. Jeg ønsker å sende en stor takk til mine veiledere Vegar Bones og Karin Oddbjørg Kippe for konstruktiv veiledning og inspirasjon under mitt arbeid med bacheloroppgaven. Jeg vil også takke informantene som stilte til intervju og som har delt av sine egne erfaringer rundt temaet foreldresamarbeid.

Etter tre studieår på Dronning Mauds Minne Høgskole tar jeg med mange erfaringer og gode opplevelser. Samholdet og læringsmiljøet i klassen, samt teoretisk og praktisk læring har gjort at jeg har tilegnet meg gode kunnskaper og erfaringer. Jeg ser frem til å ta i bruk det jeg har lært inn i yrke som barnehagelærer, og ser tilbake på tre fine år sammen med mine medstudenter og lærere på natur- og friluftsliv.

Innhold

<i>Forord</i>	1
1.0 Innledning	4
1.1 Bakgrunn for oppgaven og problemstilling.....	4
1.2 Oppgavens mål og oppbygning.....	5
1.3 Begrepsavklaring.....	5
2.0 Teoretisk grunnlag	6
2.1 Foreldresamarbeid.....	6
2.2 Betydningen av et godt foreldresamarbeid.....	7
2.3 Relasjonskompetansen.....	9
2.3.1 Kommunikasjonsferdigheter.....	10
2.4 Tillit.....	11
2.5 Foreldres rett til medvirkning.....	12
2.6 En ubalanse i maktforholdet.....	12
2.7 Ulike former for foreldresamarbeid.....	14
2.8 Foreldresamtalen.....	14
2.8.1 Forberedelser og verktøy.....	15
2.8.2 Gjennomføring av foreldresamtaler.....	16
2.8.3 Den vanskelige foreldresamtalen.....	17
3.0 Metode	18
3.1 Valg av metode.....	18
3.2 Datainnsamling og valg av informanter.....	19
3.3 Intervjuet.....	20
3.4 Analysearbeidet.....	22
3.5 Etske hensyn og retningslinjer.....	22
3.6 Kritikk av metode.....	23

4.0 Analyse og drøfting	25
4.1 Betydningen av god relasjon og kommunikasjon i foreldresamarbeidet	26
4.2 Forberedelser til foreldresamtalen	29
4.3 Kommunikasjonsferdigheter	31
4.4 Forutsetninger for en trygg foreldresamtale	32
4.5 Når foreldresamtalen blir vanskelig	35
5.0 Avslutning og konklusjon	38
6.0 Litteratur	40
7.0 Vedlegg	43
Vedlegg 1 – Intervjuguide pedagogisk leder	43
Vedlegg 2 – Intervjuguide Foreldre	46
Vedlegg 3 – Informasjons- og samtykkeskjema	49

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for oppgaven og problemstilling

Gjennom tre år på barnehagelærerutdanningen ved Dronning Mauds Minne har jeg erfart og lært gjennom praksisperiodene, forelesningene og pensum viktigheten av et godt foreldresamarbeid. Før jeg begynte på utdanningen hadde jeg ingen relevante opplevelser med foreldresamarbeid i barnehagen. Praksislæreren min var selv opptatt av foreldresamarbeid, og hvor viktig det er for barnet i barnehagen, det gjorde at jeg ble mer selvbevisst rundt tema. Interessen for foreldresamarbeid har blitt sterkere da jeg har fått erfart og lært hvor stor betydning det har for hvert enkelt barn i barnehagen, og for at deres tilbud i barnehagen skal være best mulig med tanke på barnets utvikling og trivsel.

Personlig synes jeg at foreldresamarbeid er et viktig og interessant tema fordi det kan være så ulikt, og dermed viktig med gjensidighet for at både den pedagogiske lederen og hjemmet vil barnets beste. Rammeplanen for barnehagen siterer: «Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Glaser beskriver at barnehagelæreren er en viktig støttespiller med tanke på å gi foreldre trygghet og anerkjennelse i det de gjør, men også å utfordre dem på ulike måter (Glaser, 2018, s. 17). Samarbeidet kan av og til føles krevende og en følelse av å ikke bli forstått. Derfor vil jeg også ta for meg det å bygge opp en god relasjon som et grunnlag for et godt samarbeid i ulike situasjoner, også krevende.

Temaet foreldresamarbeid bestemte jeg meg for relativt tidlig da det er noe jeg synes var mest spennende i mine praksisperioder. Etter praksis i 3. studieår tok jeg del i foreldresamtaler, noe som vekket interessen min for selve foreldresamtalen, og hvilke forutsetninger som ligger til grunn for at foreldre og pedagogisk leder føler seg trygg i den type setting. Myrann beskriver at foreldresamtaler er det den eneste formelle muligheten til å kommunisere, dele personlig informasjon eller drøfte eventuelle utfordringer (Myrann, 2021, s. 11). Drugli & Onsøien beskriver at foreldresamtaler om utfordrende temaer krever god planlegging av fagpersonen og at den møter foreldre på bekymringen (Drugli & Onsøien, 2022, s. 43).

Problemstillingen er som følger: *«Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en*

trygg foreldresamtale?»

Jeg var lenge usikker på selve problemstillingen da jeg synes flere elementer med foreldresamtalen er interessant, men falt på forutsetninger for en trygg foreldresamtale er relevant for oppgavens oppbygning med teori, og at problemstillingen skal stå i samsvar med den pedagogiske lederen og foreldens perspektiv.

1.2 Oppgavens mål og oppbygning

Oppgavens oppbygning er innledningsvis bakgrunnen for valg av tema for problemstilling. Videre et teorikapittel der jeg vil ta for meg teoretisk grunnlag som er relevant for min problemstilling, og dermed forskningsprosjekt foreldresamarbeid, selve foreldresamtalen og deres elementer. Deretter kommer et metodekapittel som beskriver hvilken metode jeg har brukt i dette forskningsprosjektet, og hvordan det har i samsvar med besvarelsen av oppgaven på best mulig måte. Jeg presenterer videre mine funn, som jeg vil analysere og drøfte på bakgrunn av det teoretiske grunnlaget. Avslutningsvis vil jeg oppsummere arbeidet mitt med forskningsprosjektet, hva jeg har lært, og hva jeg har funnet ved å skrive bacheloroppgaven.

1.3 Begrepsavklaring

Her kommer en begrepsavklaring for begrep som blir brukt i min problemstilling. Begrepet foreldresamtale beskriver rammeplan for barnehagen som belyser at «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldre. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Gjennom bacheloroppgaven anvendes pedagogisk leder som fagpersonen, og foreldre som barnets foresatte fra hjemmet.

2.0 Teoretisk grunnlag

I dette kapitlet kommer det teoretiske grunnlaget som er sentralt i forhold til foreldresamarbeid, og da foreldresamtalen. I kapitlet om teoretisk grunnlag er den bygget opp med underoverskrifter som gjør det mer strukturert, og oversiktlig over hovedtemaene i foreldresamarbeid. Først skal det gjøres rede for hva foreldresamarbeid er, hva det innebærer og hva som kreves av relasjonskompetanse, og hvordan en som barnehagelærer kan bygge en tillit til foreldre. Deretter belyse om at det er en ubalanse i maktforholdet mellom pedagogisk leder som profesjonsutøver og foreldrerollen. Kommunikasjonsferdigheter vil belyses da det er en sentral del for at god dialog og relasjonsbygging i det uformelle samarbeidet vil skje. Til slutt vil jeg gjøre rede for hva foreldresamtale er. Hva som gjør en foreldresamtale god, og trygg nok for både pedagogisk leder og foreldrene.

2.1 Foreldresamarbeid

Barnehageloven beskriver at personalet i barnehagen sammen med hjemmet skal ivareta barnets behov og legge et grunnlag for deres allsidige utvikling med tanke på omsorg, lek og å fremme læring og danning. Det innebærer at barnet skal oppleve en tilhørighet til barnehagen, og skal få utfolde sin nysgjerrighet og medvirke tilpasset deres forutsetninger i barnehagehverdagen. Dette skal gjøres med en forståelse for hjemmet, og møte foreldre med tillit og respekt (Barnehageloven, 2020, §1). Videre beskriver rammeplan for barnehagen beskriver at personalet har ansvar for en god dialog med hjemmet, men at foreldre og personalet sammen har et felles ansvar for barnet og dens trivsel og allsidig utvikling. Det vil på individnivå si at barnehagen skal kartlegge, observere og tilrettelegge ut ifra barnets

forutsetninger der de skal begrunne barnets enkeltes helse, trivsel, danning, utvikling og læring ovenfor barnets foreldre. Der foreldrenes synspunkter blir tatt med som grunnlag og kan medvirke i tilretteleggingen av tilbudet barnehagen gir barnet på hverdagslig basis (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22).

Et godt foreldresamarbeid avhenger av barnehagepersonalet holdninger, respekt og dermed forståelse for hjemmet, og at foreldre har ulike holdninger og oppdragelsesverdier (Glaser, 2018, s. 17). Videre belyser Glaser at som ansatt i barnehagen bør man ha en grunnholdning om at foreldre er ressurspersoner for sine barn, og møte dem med en profesjonell holdning som gir dem anerkjennelse, er tolerant, fordomsfri, sensitiv og fleksibel ut i fra ulike situasjoner en møter foreldre i. Barnehagelærere er viktig i forhold til å være en god støttespiller til foreldrene gjennom barnets år i barnehagen, vise anerkjennelse og forståelse ved foreldrenes valg, men også utfordre dem ved oppdragelse og praksis (Glaser, 2018, s. 18). Drugli & Onsøien nevner begrepet dobbeltsosialisering, og beskriver det som at fagpersoner og foreldre deler i stor grad omsorgs- og oppdrageransvaret for barna, og at denne delingen avhenger om et godt samarbeid slik at det kommer barnet til gode i deres helhetlige utvikling. Videre beskrives det at fagpersonen har alltid det ordinære ansvaret for å legge til rette for et godt foreldresamarbeid, og hva det innebærer avhenger av enkeltbarnet, og dens foresatte (Drugli & Onsøien, 2022, s. 13).

2.2 Betydningen av et godt foreldresamarbeid

Samarbeidet mellom foreldre og barnehagen er viktig for at barn skal oppleve en helhetlig utvikling, da det i stor grad er knyttet til hvordan samarbeidet mellom foreldre og hjem fungerer gunstig eller ikke (Glaser, 2018, s. 19). Videre hevder Glaser at det er overgangene og helheten i barns liv være bedre om samarbeidet er godt, og det vil også påvirke barnets danning og læring i barnehagen. Barnehagen og foreldre må finne en samarbeidsmåte som fungerer best mulig for begge parter over tid, der gjensidig interesse og respekt for hverandre er sentralt (Glaser, 2018, s. 19).

Drugli hevder at barn som begynner i barnehagen som liten er avhengig av følelsesmessig og

fysisk nærhet fra sine omsorgspersoner for å kunne bygge en grunnmur som grunnlag for all utvikling. Foreldre er barnets viktigste støttespiller og omsorgsperson gjennom livet, når barnet begynner i barnehagen er den avhengig av en omsorgsperson og dermed ansatte i barnehagen som dekker barnets behov som bidrar til at barnet har det bra i barnehagen. Drugli beskriver videre at hva barnet opplever de første leveårene vil ha stor betydning for deres utvikling på sikt (Drugli, 2017, s. 16).

Drugli viser til en forskning gjort av Clarke-Steward der kvaliteten på samarbeidet mellom personalet og hjemmet ble forsket på, og funnene viser at det er en klar sammenheng mellom et positivt foreldresamarbeid og dermed kvaliteten på relasjonen mellom personalet og barnet. Drugli viser gjennom forskning at gjensidig og varm kommunikasjon står sentralt, hyppighet i positiv daglig kontakt mellom barnet og personalet. Funnene viser at det er sårbart for barnet når kontakten mellom hjemmet og ansatte i barnehagen er preget av konflikt. Det virker på relasjonen mellom barnet og ansatte i barnehagen. Ut ifra hva forskningen viser, vil det ha stor betydning for hvordan barnet opplever barnehagehverdagen ut ifra hvordan kontakten mellom foreldre og ansatte i barnehagen er (Clarke-Steward & Allhusen, 2002, i Drugli, 2017, s. 16).

2.3 Relasjonskompetansen

Drugli & Onsøyen beskriver relasjonskompetanse som en måte å samhandle med foreldre på en verdifull, og hensiktsmessig måte da formålet er å ivareta foreldrenes interesser og intensjoner i samarbeidet. Relasjonskompetansen vil komme til uttrykk i samarbeidet, da det avhenger av at begge parter er genuint interesserte og der man tilpasser egen atferd og væremåte. (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 28). Spurkeland beskriver relasjonskompetansen som kjernen i vårt sosiale liv, dermed ferdigheter, evner og holdninger man trenger for å etablere sosial kontakt med andre mennesker. Det kreves å vedlikeholdes og utvikles for at relasjonen skal holde seg stabil og god (Spurkeland, 2017, s. 215).

Spurkeland hevder at menneske blir født med et sett av sosiale evner og at disse evnene avhenger av personlighet; introvert, ekstrovert, sjarmerende, utadvendt, lukket, åpen og lignende. Begrepet relasjonelle initiativ beskrives som hvor vidt et menneske har evne til å åpne eller starte en ny relasjon (Spurkeland, 2017, s. 218). Videre beskrives det at kontaktatferden kan dermed trenes opp, om en er interessert i den andre parten, og gi av seg selv (Spurkeland, 2017, s. 218). Relasjonskompetanse av dårlig kvalitet er personer som er mer opptatt av eget bidrag, og ikke lytter inn i kommunikasjonen med hjemmet (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 28). Fagpersoner med en god relasjonskompetanse kan lettere tilpasse seg og komme godt overens med de fleste foreldre da den respekterer og anerkjenner forelderens ståsted (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 28).

Når relasjonen mellom hjemmet og fagpersonen er god, vil vanskelige temaer være enklere å ta opp, og konflikter vil løses på en bedre måte (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 29). Videre beskrives gode relasjoner til foreldre fremmes ved at man har en imøtekommende væremåte, og at den enkelte foreldre føler en anerkjennelse fra fagpersonen, og føler seg inkludert i barnets liv i barnehagen. Når foreldrene føler seg sett, hørt og blir tatt på alvor vil også tilliten til fagpersonen øke og utvikle seg til en god relasjon (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 29).

2.3.1 Kommunikasjonsferdigheter

Glaser beskriver at relasjonskompetansen dreier seg om kommunikasjonsferdigheter, og at selve kommunikasjonen med andre kan være krevende, da det finnes flere perspektiver på hva bra kommunikasjon er. Kommunikasjonen blir krevende når partene snakker forbi hverandre, og ikke lytter til hva den andre har å si før du kommer med egne tolkninger. Glaser hevder at kjennetegn på god kommunikasjon er forståelse, åpent sinn, lytte aktivt, selvbevissthet med tanke på kroppsspråk og verbalt språk, og å anerkjenne den andre parten (Glaser, 2018, s. 102). Drugli & Onsøien påpeker at kunnskap om kommunikasjon er sentralt for å bevisstgjøre foreldresamtalen eller generelt i foreldresamarbeidet, og den dynamiske prosessen der felles forståelse er målet (Drugli & Onsøien, 2022, s. 29).

Myrann beskriver verbal kommunikasjon som innefatter både skriftlig og muntlig kommunikasjon. Det beskrives videre at språkkompetansen inneholder overordnet av grammatisk og kommunikativ kompetanse. Myrann siterer Dahl om to hovedgruppene i språkkompetansen: «Den grammatiske kompetansen dreier seg om den tekniske delen av språkbruken, som bøyning og sammensetning av ord og setninger». Belyser videre at den grammatiske kompetansen spiller inn av semantisk støy i kommunikasjonen. «Den kommunikative kompetansen omhandler hvordan en tilpasser valg av ord og formuleringer etter situasjon og individene en interagerer med». Foreldresamtaler er dermed en kontekst som avhenger av at individet tilpasser seg situasjonen og valg av ord (Dahl, 2013, I Myrann, 2021, s. 51).

2.4 Tillit

Et godt foreldresamarbeid avhenger av tillit. Tillit til deg som barnehagelærer, og tillit til foreldre som gjør sitt beste for barnet (Glaser, 2019, s. 119). For å bygge tillit mellom barnehagelæreren og foreldre er det viktig at en oppleves som pålitelig og rettferdig. Tillit bygges over tid, og det kreves at barnehagelæreren involverer og inviterer foreldre inn, og at en fremstår faglig kompetent. Det kreves også noe av egen personlighet og mellommenneskelige egenskaper, at foreldre opplever barnehagelæreren som snill, profesjonell, håndterer ulike situasjoner, og er rettferdig (Glaser, 2019, s. 119).

Å overholde taushetsplikt er et viktig ledd i å bygge tillit til foreldre da barnehageloven siterer om taushetsplikt: «For virksomheter etter denne lov, gjelder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven» (Barnehageloven, 1967, §21). Glaser beskriver videre at hensikten med taushetsplikt er å hindre at personlige informasjon kommer på avveie, dette bidrar til økt trygghet og tillit mellom barnehageansatte og foresatte. Det innebærer for fagpersonen et etisk ansvar på hvordan denne informasjonen, tillit og tiltro blir ivaretatt uavhengig om relasjonen er trygg eller sårbar (Glaser, 2019, s. 120).

Drugli & Onsøien hevder at for å bygge opp en gjensidig tillit må foreldre møtes på aspekt for sin livssituasjon, det er særlig viktig i møte med foreldre med en annen kulturell bakgrunn enn fagpersonen selv. Videre beskriver Drugli & Onsøien at gjensidig tillit vil påvirkes av tidligere samarbeidsrelasjoner, det gjelder for både fagpersonen og foreldrene. Derfor vil tilstedeværelse eller fravær av gjensidig tillit påvirke relasjonen i stor grad med tanke på dialog om utfordrende eller krevende temaer (Drugli & Onsøien, 2022, s. 22).

2.5 Foreldres rett til medvirkning

Rammeplan for barnehagen beskriver at personalet skal ivareta foreldres rett til å medvirke i tilretteleggingen av tilbudet for barnet, og ha forståelse med foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Barnehageloven siterer foreldres medvirkning i barnehagen: «For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg» (Barnehageloven, 2020, §4). Videre beskriver Glaser det er en balanse mellom å vise respekt for foreldrenes behov og tanker rundt tilretteleggingen, og samtidig ivare barnets rettigheter som barnehagen er forpliktet til å gjøre. At foreldre har rett til å medvirke i barnehagen innebærer at foreldre skal bli hørt, anerkjent og tatt på alvor med sine tanker, og at dette bidrar til endring. Det er også viktig at alle foreldre blir hørt, foreldrene er ulike og har forskjellige meninger (Glaser, 2018, s. 25).

2.6 En ubalanse i maktforholdet

Drugli & Onsøien hevder at relasjonen mellom fagpersoner og foreldre tidligere har vært vertikale, da fagpersonen ble sett på som eksperten med tanke på profesjonskunnskap og kunnskapen om sitt arbeidssted og dermed barna i samsvar med omgivelsene og kollegene. I dag er relasjonen horisontal på bakgrunn av at foreldre har en unik kunnskap om barnet sitt, og dermed blir relasjonene likeverdige (Drugli & Onsøien, 2022, s. 15). Dermed vil det være en maktubalanse mellom hjemmet og ansatte i barnehagen på bakgrunn av din yrkesrolle som pedagogisk leder. Den pedagogiske lederen må legge til rette for et godt foreldresamarbeid med foresatte som innebærer å ta kontakt, være åpen, relasjonsbygging og daglig dialog. Drugli & Onsøien beskriver at maktubalansen vil bety at fagpersonen må reflektere over sin rolle i relasjonen, og reflekter over hvordan en bruker posisjonen sin til å utøve makt som kan være uheldig for samarbeidsrelasjonen (Drugli & Onsøien, 2022, s. 16).

Myrann belyser at det er en skjevfordeling i foreldresamtalen da barnehagelæreren også her har makt i sin rolle med kompetanse, kunnskap og sitt mandat. Barnehagelæreren kaller inn til foreldresamtale som oftest foregår på barnehagens territorium. Foreldre har likevel en makt med tanke på juridiske rettigheter, individuelle krav til barnehagen, og kunnskap om barnet sitt som fordel inn i foreldresamtalen (Myrann, 2021, s. 37). Myrann beskriver videre at det er viktig at pedagogisk leder reflekterer over ordbruk og formuleringer under en foreldresamtale angående barnets trivsel, språk eller motorikk. Det vil gi en likeverdig fordeling under en slik samtale, som viser til fellesskap med foreldre. Med tanke på fagpersonens kompetanse har den stor påvirkningskraft, derfor bør en reflekterer over handlingsmåter og hvordan en legger frem budskapet nøytralisert med åpenhet for dialog (Myrann, 2021, s. 39).

2.7 Ulike former for foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid deles inn i to kategorier, det formelle samarbeidet, og det uformelle. Glaser beskriver at det formelle omfatter alle typer møter som er planlagte på forhånd, eksempel på det er foreldremøter, møter i samarbeidsutvalget og dermed foreldresamtaler (Glaser, 2018, s. 78). Det formelle samarbeidet bidrar til at foreldre kan få innflytelse på tilbudet i barnehagen, og endre på barnehagens daglige praksis. Videre beskriver Myrann at det uformelle samarbeidet utgjør den største delen i foreldresamarbeidet tidsmessig da det defineres som ikke-planlagte møter. Det er her den daglige dialogen skjer, og dermed kan bygge grunnlaget for gjensidig tillit mellom foreldre og fagpersonalet. Det er ved levering og hente-situasjon, spontane samtaler på for eksempel dugnad og foreldrekaffe (Myrann, 2021, s. 20). Drugli beskriver videre at den daglige og uformelle kontakten mellom personale og foreldre utgjør en sentral ramme for samarbeidet, selv om slike situasjoner kan oppleves hastig og overfladisk (Drugli, 2017, s. 114).

2.8 Foreldresamtalen

Myrann beskriver at de en av de formelle formene for foreldresamarbeid, foreldresamtale dreier seg om enkeltbarnet. Her vil det foregå en fortrolig samtale mellom foreldre og personalet i barnehagen, da oftest barnehagelæreren som har spesielt fulgt dette barnet. Temaet for samtalen er barnets trivsel og utvikling i barnehagen. I en slik samtale kan en også avklare hvordan barnet har det hjemme, verdi- og interessefellesskap, kartlegging av plan videre i forhold til utvikling, og eventuelt løse konflikter (Myrann, 2021, s. 20).

2.8.1 Forberedelser og verktøy

Myrann hevder at for å gjøre samarbeidet godt generelt er å være forberedt, og for å få utbytte av en foreldesamtale som vanligvis blir satt av 30 minutter til. Forarbeidet er essensielt for at foreldre, pedagogisk leder og etter hvert barnet skal oppleve foreldesamtalen av god betydning, og vil også gi rom for nødvendig improvisasjon fra ulike hold (Myrann, 2021, s. 22). Forberedelser til foreldresamtaler gjøres året rundt med personalet ved verktøy som observasjoner med tanke på barnets samspill med andre barn og voksne, barnets interesser, ulike relasjoner, styrker og utfordringer. Nærmere bestemt i tiden før samtalen går barnehagelærer igjennom observasjoner, og ser på konkrete mål som forberedelser til foreldesamtalen (Myrann, 2021, s. 22).

Barnehagelæreren kan ta utgangspunkt i et skjema, for å systematisere observasjoner i ulike kategorier. Det finnes flere ulike observasjons- og kartleggingsskjema pedagoger kan ta i bruk for å innhente informasjon i forkant av en foreldresamtale. Eksempler på slike skjema er ALLE MED og TRAS som dekker ulike utviklingsnivå (Stadped, 2021). Slike skjema kan være til hjelp for neste foreldresamtale for å se ulike tiltak for barnet, og hva som har utviklet seg siden sist det var foreldresamtale (Myrann, 2021, s. 23). Dette avhenger av at tiltak og problemstillinger blir oppdatert siden sist foreldresamtale, og speiler hvordan barnet er nå og da. Samtidig poengterer Myrann viktigheten av å ikke fastlåses av et slikt skjema, da det ikke må være ensidig om barnets utvikling, men bruke det som et utgangspunkt til videre utvikling. Det kan være uheldig om foreldre blir mer opptatt av hva barnet ikke mestrer, og dermed må barnehagelærer påse at barnets ressurser vektlegges (Myrann, 2021, s. 24).

2.8.2 Gjennomføring av foreldresamtaler

Myrann beskriver at obligatoriske foreldresamtaler skjer to ganger i året vanligvis, som regel på høst- og vårparten. Det tillegges velkomstsamtalen når barnet begynner i barnehagen for en kartlegging. Senere vil overgangssamtalen til skolestart bli gjennomført og samtaler som vil oppstå etter behov underveis i barnehageårene. Foreldresamtalene er det barnehagelæreren som er ansvarlig for, og om det er to barnehagelærere deles som regel barnegruppen, slik at hver og en tar halvparten (Myrann, 2021, s. 29).

Videre belyser Myrann at rammefaktorer rundt en foreldresamtale vil ha betydning for at foreldresamtalen oppleves trygt og komfortabelt for begge parter. Det vil si tidsbruk og fysiske omgivelser som har en betydning for en helhetlig samtale i hensikt av en pedagogisk virksomhet (Myrann, 2021, s. 29).

Myrann hevder at tidsbruken skal ha en tilstrekkelig størrelse for om innholdet og kommunikasjonen i foreldresamtalen vil være av betydning for begge parter. Det beskrives videre at i fysiske omgivelser vil tidsbruken styres av tilrettelagte hensyn. Barnehagelæreren må ta hensyn til om tiden strekker til for en reell dialog, der både forelder og pedagogisk leder føler de får tilstrekkelig tid på viktige samtaleemner rundt barnet (Myrann, 2021, s. 31).

Drugli beskriver at for at dialogen i en foreldresamtale skal oppleves god avhenger det av at begge parter lytter aktivt, og tar følgende på alvor. Den profesjonelle må legge til rette for aktiv lytting, og at dialogen skal være preget av genuin interesse og respekt. Det er en selvfølge at den profesjonelle oppfatter det som sies, men også å fange opp de ikke-non-verbale signaler foreldene gir underveis (Drugli, 2018, s. 138). Videre belyser Drugli at fagpersonen, altså den profesjonelle gir foreldre en bekreftelse på det som blir sagt, og viser med hele seg at det ulike utsagn blir tatt på alvor (Drugli, 2018, s. 138).

2.8.3 Den vanskelige foreldresamtalen

Drugli & Onsøyen hevder at pedagogisk leder opplever utfordrende samtaler der en må formidle budskap som kan oppleves negativt. Det kan være budskap om at barnet har vansker og må undersøkes, at det er behov for å trekke inn andre hjelpeinstanser, eller sende bekymringsmelding til barnevernstjenesten. Myrann hevder at foreldre som er i konflikt med hverandre kan være utfordrende i en foreldresamtale, det knyttes til relasjonskonflikter som blir definert med sterke følelser, nære relasjoner og manglende anerkjennelse for hverandre (Myrann, 2021, s. 76). Videre beskriver Drugli & Onsøyen at negative budskap som blir formidlet av negativ type nesten alltid kommer overraskende på foreldre, og en må derfor være oppmerksom på misforståelser i kommunikasjonen underveis (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 85).

Myrann påpeker at konflikter i en foreldresamtale kan være at barnehage og hjem har motstridene interesser, der hjemmet har ønsker eller krav som er motstridene til barnegruppas hensyn og ikke heldig for fellesskapets beste. Videre belyser Myrann at årsak og karakter står sentralt i forhold til hvordan prosessen med å løse opp konflikten blir (Myrann, 2021, s. 76).

Når en skal møte foreldre med vanskelige følelser er det en fordel for barnehagelæreren å vente med egen reaksjon, og de foresatte mulighet til å håndtere sine egne følelser og reaksjoner. Videre belyser Drugli & Onsøyen det om at det er flere måter å møte andres følelsesuttrykk, og avhenger av relasjonskompetanse, og hvilke erfaringer barnehagelæreren har med utfordrende foreldresamtaler (Drugli & Onsøyen, 2022, s. 87).

3.0 Metode

I dette metodekapittelet skal jeg gjøre rede for valgt metode som jeg har benyttet for å finne et mest nøyaktig svar på min problemstilling. Bergsland og Jæger beskriver metode som en fremgangsmetode eller teknikk som gir svar på ulike typer forskningsprosjekter der målet er å få fram informasjonen og kunnskap om det man forsker på (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Jeg vil belyse hvordan jeg brukte intervju som datainnsamling, presentere utvalget av informanter, og hvilken adgang jeg fikk til felten. Forklare videre hvordan forberedelser og selve gjennomføringen av intervjuet gikk seg til, og dermed analysearbeidet i etterkant. Til slutt skal jeg si noe om kritikk til bruk av intervju som metode knyttet til min bacheloroppgave.

3.1 Valg av metode

Metode dreier seg om en fremgangsmåte eller en teknikk for å gi svar på forskningsspørsmål, altså samle inn informasjon om det en undersøker, analysere og tolke data i etterkant. Metode kan være vanskelig da det er flere fremgangsmåter eller teknikker, det er dermed ideelt sett problemstillingen som styrer dette valget. Hvilken metode du ender opp med vil også medvirke i tema og problemstilling (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). De to hovedtypene er kvalitative og kvantitative metoder der Bergsland & Jæger beskriver kvalitativ metode der en går mer i dybden og da vektlegger betydningen av menneskelig innsikt. Kvantitativ beskrives som en metode der systematisering av menneskelige uttrykk i skrift, tale eller fysiske uttrykk som atferd står sentralt (Berslang & Jæger, 2022, s.28).

Med problemstillingen «*Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?*» og tema foreldresamarbeid med foreldresamtalen i fokus valgte jeg kvalitativ metode for å samsvare best mulig med problemstillingen.

Jeg ønsket å få menneskelige perspektiver på hvordan et foreldresamarbeid og selve

foreldresamtalen oppleves, og komme nærmere på målgruppen. For min forskning vil menneskelige perspektiver svare best på min problemstilling da det er svar fra egne liv og erfaringer. Ved kvalitativ metode som samsvarer best med problemstilling var intervju for innhenting av datamateriale og forskningsmetode gunstig for å høre opplevelser og erfaringer knyttet til valgte tema. Thagaard påpeker at intervju gir en direkte kontakt med personen, kontakten vil gi et grunnlag for analysering av funn og datamateriale. Videre belyser Thagaard at underveis i intervjuet og forskningsprosessen kan utfordringer oppstå som må håndteres underveis i forskningsprosessen (Thagaard, 2018, s. 13). For å oppnå egne opplevelser, innsikt og erfaringer fra informanten stilte jeg åpne spørsmål under intervjuet. Intervjuet opplevdes som en dialog der begge parter deltok, og temaene i intervjuet ble en samtale med ulike drøftinger. Likevel er ikke samtalen preget av en gjensidig form da Bergsland & Jæger påpeker at intervjueren styrer samtaleemner og tema underveis gjennom spørsmål som blir stilt. Informanten viser til sine erfaringer rundt tema, og forskeren mottar og dermed tolker informasjonen (Bergsland & Jæger, 35).

3.2 Datainnsamling og valg av informanter

Jeg valgte ut informanter etter hvor jeg har vært i praksis, og der jeg ville se nærmere på opplevelser knyttet til foreldresamarbeid og foreldresamtalen. Derfor tok jeg kontakt med pedagogisk leder fra to av barnehagene, og foreldre knyttet til avdelingen til pedagogisk leder. Jeg valgte pedagogisk leder og foreldre fra både småbarnsavdeling og storbarn for å se om foreldre med større barn har mer erfaring med samtaler, og dermed opplevd flere forskjellige intervju. Valget av informanter var strategisk da jeg valgte noen med reflektert bakgrunn med tanke på foreldresamarbeid, som vil ha betydning for mine funn. Bergsland & Jæger beskriver dermed at valg av metode, informanter og strategi bør begrunnes godt, slik at en får en rød tråd gjennom bacheloroppgaven med tanke på metode, teori, funn og problemstilling (Bergsland & Jæger, 2022, s. 32). Informantene var to pedagogiske ledere med etter mitt inntrykk rike på erfaringer og ulike opplevelser, som vil være en fordel inn i mine funn. Begge har utdanning som barnehagelærer. Foreldrene som var informanter er unge, og etter

mitt inntrykk reflekterte foreldre. Jeg sendte de et informasjonsskriv der var spørsmål om deltakelse (Se vedlegg). Ettersom dette var tidligere praksisbarnehager hadde jeg en relasjon til pedagogiske ledere og foreldre fra før, det gjorde intervjuet over til dialog og atmosfæren ble trygg for å snakke fritt i gjennomføringen av intervjuet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34).

Av informantene jeg har valgt ut er det fagfolk og foreldre, derfor vil svarene fra pedagogisk leder være profesjonsrettet i forhold til deres utdanning, og svar fra foreldre vil være basert på erfaringer de har gjort gjennom å være forelder i barnehagen. Dalland beskriver dermed at å intervju fagfolk kan være en fordel med tanke på nye perspektiver på problemstilling, og at de kan tilføye relevant faglitteratur (Dalland, 2020, s. 80). Videre beskrives det at svarene fra fagfolk ofte kan bli saklig og faktaorientert. Derfor informerte jeg på forhånd om å knytte svarene opp mot egne opplevelser og erfaringer i det daglige arbeidet (Dalland, 2020, s. 81).

3.3 Intervjuet

Jeg skrev to intervjuguider i forkant, en for foreldre og en for pedagogisk leder (se vedlegg). Bergsland & Jæger beskriver at emnene intervjueren skal ta opp i selve intervjuet, og rekkefølgen er formet i en intervjuguide. Guiden kan være en grov skisse til spørsmål og emner, eller nøyaktige spørsmålsformuleringer og oppfølgingsspørsmål (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Til foreldre var oppbygningen av ord og setninger lettere å forstå, med åpne spørsmål. Mens intervjuguiden til pedagogisk leder bar preg av faglig begrep, men med åpne spørsmål for å få utfyllende svar. I intervjuguiden delte jeg opp i emner, og spørsmål som tilhørte kategorien, slik at svarene skulle være i tråd med problemstilling, og tema jeg skulle ta for meg i teori og funn.

I forkant av intervjuet informerte jeg de fire informantene om hvor det skulle foregå. Gjennomføringen av de fire intervjuene skjedde fysisk i barnehagene, hver for seg. Vi satt på møterom der foreldresamtaler og møter oftest skjer i barnehagen. Vi satt over hverandre rundt et bord, der øyekontakt og kroppsspråk er synlig for hverandre. Jeg beskrev formålet med oppgaven og hvordan jeg ville utføre intervjuet, og bekrefte om de har fått lest informasjonsskjema, eventuelt intervjuguiden om de ville ha den på forhånd (se vedlegg, s.

44). Intervju kan formes på ulike måter, gjennomføringen av intervjuet om foreldresamarbeid og foreldresamtalen var en delvis strukturert tilnærming der det oftest blir benyttet i kvalitative studier, og bærer preg av at struktur da det er utarbeidet en intervjuguide på forhånd. Spørsmål er fastlagt på forhånd, temaer som er viktige for problemstillingen kan komme etter hvilken rekkefølge som føles naturlig underveis i intervjuet, samtidig er det viktig å få besvart i løpet av samtalen (Thagaard, 2018, 91). Under intervjuet gikk jeg gjennom spørsmålene slik jeg hadde satt de opp, da det følte naturlig i intervjuet. Oppfølgingsspørsmål kom mer på sparket med tanke på svarene til informanten, og hva som følte naturlig å følge opp med.

Under selve intervjuet hadde jeg to roller, både intervjuer og referent. Jeg hadde fokus på å lytte aktivt til informantene, og unngå å påvirke intervjusituasjonen med mine perspektiver og synspunkt, men anerkjenne informanten med sine opplevelser. Jeg noterte samtidig, og hadde i forkant lagt til rette for å skrive inn svar på riktig sted, slik at det skulle bli så nøyaktig som mulig, og for å få med sitat til videre analyse og drøfting. Til tider ble det stressende da jeg ville få med mest mulig av det informanten sa, men jeg synes det gikk greit å skrive ned samtidig.

3.4 Analysearbeidet

Etter intervjuene var gjennomført startet jeg prosessen med å systematisere og bearbeide funn av datamateriale. For å få oversikt over hvert enkelt intervju benyttet jeg meg av temaanalyse som er en analytisk tilnærming som dermed retter oppmerksomheten mot hvert tema fra hver enkelt deltaker (Thagaard, 2018, s. 171). Bergsland & Jæger beskriver at det dreier seg om å redusere mengder, skape orden, struktur og mening til drøftingen av funn. For å få oversikt over datamateriale kodet jeg funnene. Thagaard beskriver koding som å dele opp teksten i mindre biter for så å bli påskrevet kodeord. Slik finner man datamateriale enklere igjen, og det blir lettere å se sammenhenger med ulikt materiale (Thagaard, 2018, s. 153). Deretter delte jeg kodeord inn i kategorier, dette for å knytte like temaer sammen. Eksempelvis å knytte sammen kategorier som tillit og relasjonskompetanse (Thagaard, 2018, s. 154). Som tidligere nevnt delte jeg opp i kategorier i intervjuguiden. Likevel ble det delt opp i flere nye kategorier for å få mer bredde inn i oversikten. Kategoriene jeg satt igjen med var foreldresamarbeid, tillit, medvirkning, maktforhold, ulike former for foreldresamarbeid og foreldresamtalen. Dette er kategorier som jeg valgte å benytte som underkapitler i teoridelen, og videre tok utgangspunkt i drøftingsdelen.

3.5 Etiske hensyn og retningslinjer

Som ansvarlig i et forskningsprosjekt betyr det ansvar for at det foregår på en etisk forsvarlig måte. Bergsland & Jæger beskriver forskerens etiske ansvar knyttet til datainnsamling, og deler det opp i tre følgende hovedprinsipper: informert samtykke har som hensikt å gi informasjon om hva det innebærer for informanten å delta i forskningsprosjektet, formål, at det er frivillig, at informanten kan trekke seg underveis. Denne informasjonen gis på en nøytral måte slik at de ikke føler press om å delta. Informanten skal få overordnet oversikt og kjennskap til hovedtrekkene i prosjektet. Det skal også være skriftlig godkjenning fra

informanten, jeg delte dermed ut et informasjons- og samtykkeskjema der informanten skriver dato, og krysser av i en boks om å delta i forskningsprosjektet (Bergsland & Jæger, 2022, 47). Videre beskriver Bergsland & Jæger konfidensialitet som medfører informantens identitet, og at det ikke skal offentliggjøres data som avslører dette. Før intervjuet informerte jeg om at informanten blir omtalt ved et fiktivt navn eller ved hjelp av kodeord i forskningsprosjektet og at det holdes anonymt (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). Det bør også vurderes om informanten utsettes for konsekvenser ved å delta i forskningsprosjektet.

Bergsland & Jæger hevder at det kan være konsekvenser med positivt utfall, at foreldrene jeg har intervjuet reflekterer mer over foreldresamarbeidet, eller at pedagogisk leder blir mer selvbevisst under det uformelle samarbeidet etter intervjuet. Thagaard beskriver at det bør være en balanse og gjensidighet med hva informanten deler, og hva den sitter igjen med av konsekvenser av å delta. Det er ofte en skjev fordeling mellom informant og forsker da forskeren har fordeler som å styre prosjektet, og til slutt tolke informantens utsagn og sammenfatte det til en tekst (Thagaard, 2018, s. 27). Bergsland & Jæger påpeker hvor viktig det er å ivareta informantens integritet, og ta forhåndsregler med tanke på negative konsekvenser det kan påføre (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). Jeg forholdte meg til dette da jeg gjennomførte intervjuene, og ville ikke gi fysisk eller psykisk press som vil gi dem negative konsekvenser i etterkant.

3.6 Kritikk av metode

Jeg valgte kvalitativ metode for å få innsikt i informantens tanker, egne opplevelser og erfaringer. Bergsland og Jæger beskriver at kvalitetsvurdering dreier seg om å vurdere forskningsprosjekts kvalitet, og med det følger begrepene reliabilitet og validitet. Reliabilitet beskrives i kvalitative studier om hvor vidt spørsmålene er pålitelige, og om forskningsprosjektet utføres på en måte som gjør arbeidet tillitvekkende. Hvordan du bearbeider datamaterialene, og dermed sammenfatter det til en pålitelig tekst. Ved Dronning Mauds Minne Høgskole er det lagt opp til å kunne gjøre intervju uten å søke til NSD, og

dermed kan ingen lydopptak anvendes under funn av mine datamaterialer med tanke på personvern. Dette kan påvirke reliabiliteten, og dermed svekke troverdigheten med tanke at svar og enkelte detaljer kan utebli (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44).

Validitet handler i stor grad om datamateriale og måten du har adgang til felten på er troverdig og relevant for problemsstillingen (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Gjennom å intervju pedagogiske ledere og foreldre fikk jeg innsikt i deres tanker og inntrykk av foreldresamtalen og det generelle foreldresamarbeidet. Jeg valgte å ta notater underveis i intervjuet, som kan utelate enkelte svar og sitater i den sammenfattede teksten. For å unngå misforståelser skrev jeg sitatene akkurat som det ble sagt, og stikkord delt opp i kategorier. Jeg ønsket å ha full kontroll av funn fra informanter, derfor ville jeg skrive selv under intervjuet. Validiteten vil styrkes ved at intervjueren er godt forberedt på forhånd, med åpne spørsmål, som vil bidra til relevante svar for problemstillingen min. Intervjueren må også analysere kritisk da validitet dreier seg om grunnlaget for videre tolkninger (Thagaard, 2018, s. 189). I forkant fikk jeg også god veiledning på intervjuguide, og hadde dermed muligheten til å lese meg opp på teori for å følge opp intervjuet med eventuelle tilleggsspørsmål. Grunnen til at jeg valgte intervju med foreldre og pedagogiske ledere er for å få innsikt i deres personlige opplevelser og tolkninger, som kan være motstridene i forhold til hverandre, men er på deres eget erfaringsgrunnlag.

4.0 Analyse og drøfting

I det siste kapittelet skal jeg presentere analyse og drøfting av funnene mine fra intervju med pedagogiske ledere og foreldre. Deretter analysere og drøfte funnene knyttet til teorikapittelet som presentert tidligere i oppgaven. Dette er materiale og funn knyttet til min problemsstilling: «*Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?*».

Jeg systematiserte datamateriale i kategorier som jeg skal synliggjøre i kapittelet etter å ha sammenfattet funnene i etterkant av intervjuene. Utgangspunktet for analyse og drøfting er temaene informantene vektla i intervjuene. Informantene har fiktive navn, og blir presentert under for å gi bedre oversikt underveis i oppgaven. Informantens siteringer vil bli markert med kursiv, og markert med blå farge.

Informant Jenny – pedagogisk leder i barnehage A

Informant Marit – pedagogisk leder i barnehage B

Informant Hanna – forelder i barnehage A

Informant Oda – forelder i barnehage B

4.1 Betydningen av god relasjon og kommunikasjon i foreldresamarbeidet

Gjennom intervjuene fikk jeg innsikt i tanker og erfaringer informantene hadde om god relasjon og kommunikasjon, og betydningen av det i et foreldresamarbeid. Jenny forteller at for at foreldre skal føle seg sett og anerkjent er det viktig at de møtes med respekt, og at en er åpen for at vi er forskjellige. Hun påpeker videre at hun bevisst bruker navn aktivt på både foreldre og barn for å bygge en god relasjon. Glaser beskriver at selve kompetansen om relasjoner gjør at du er selvbevisst over egne handlinger i relasjonen, men også forstår hvordan det oppleves for andre ved å ha selvinnsett og være sensitiv i relasjonen (Glaser, 2016, s. 19). Pedagogisk leder Jenny sier videre at den daglige kommunikasjonen med foreldre faller henne naturlig, da hun gjennom flere år har jobbet med mennesker, og ulike mennesketyper. Spurkeland hevder at relasjonelle initiativ dreier seg om måten menneske åpner opp eller vil starte en relasjon. Derfor vil erfarne relasjonsbyggere se, kartlegge og bygge en balanse av å gi av seg selv samtidig være interessert og undersøkende i den andre parten relativt raskt (Spurkeland, 2017). Mitt inntrykk er at Jenny bruker navn aktivt på både foreldre og barn for å vise interesse til å bygge en god relasjon, og at hun gjennom flere år har ulike erfaringer på hvordan hun kan balansere det å gi av seg selv, selvinnsett, men også sensitivitet i form av at foreldre skal få den tiden de trenger.

Pedagogisk leder Marit forteller at foreldresamarbeidet preges av tillit og åpenhet. Hun påpeker at det er viktig å bli godt kjent med foreldre og få en relasjon tidlig i samarbeidet. For å bygge en god relasjon fra start forteller hun viktigheten av å møte foreldre der de er, og ha forståelse for deres ståsted. Jeg ser det i tråd med Spurkeland som beskriver at det første steget i en langsiktig god relasjon avhenger av ferdighetene dine i det første møte, det krever mot, initiativ og dermed bevissthet (Spurkeland, 2017, s. 217). Glaser påpeker at med en grunnholdning om å møte foreldre med åpenhet og forståelse, vil sette en standard for relasjonen, og samarbeidet videre (Glaser, 2018, s. 18). Marit forteller videre at hensikten med å bygge en god relasjon til foreldre er for barnet, og for at foreldre skal føle seg sett, og anerkjenne at de gjør en god nok jobb. Glaser beskriver dermed at relasjonskompetanse handler i stor grad om vår identitet og eget selvbilde, enda viktigere er det da at foreldre skal føle seg verdsatt fra ansatte i barnehagen (Glaser, 2018, s. 101).

Informant Jenny beskriver at den daglige kommunikasjonen påvirker barnet i barnehagen, og

om kommunikasjonen mellom barnehage og foreldre er god, vil barnet få utnyttet hele sitt potensial i barnehagen. Jenny sier videre: *«Kommunikasjonen mellom personalet og foreldre avgjør grunnlaget for barnets utvikling i barnehagen»*. Hun legger til at det er spesielt viktig på en småbarnsavdeling der små detaljer kan ha mye i seg for hverdagen til barnet. Det gjør også at ansatte i barnehagen kan legge til rette for barnet gjennom barnehagedagen. Myrann påpeker at gjennom det *uformelle samarbeidet* vil viktig informasjon utveksles, og at dialogen som skjer mellom foreldre og personalet oppleves her som den viktigste kommunikasjonsformen i foreldresamarbeidet (Myrann, 2021, s. 21).

Videre beskriver informant Marit at det uformelle samarbeidet og kommunikasjonen oppleves forskjellig da det er foreldre som har ulike behov. Marit sier: *«Noen foreldre tar seg god tid, ønsker å høre alle detaljer om barnets dag i barnehagen, mens andre er mer opptatt av tid, at det går fortest mulig å hente barnet, og dra hjem»*. Videre beskriver hun at det er viktig at foreldre som ikke tar kontakt selv, også opplever kommunikasjonen og det uformelle samarbeidet positivt. Informant Jenny påpeker at foreldre som er mer tilbaketrukket, er viktig å ta tak i. Glaser beskriver at respekt handler om personalets holdninger til foreldre, og dermed en ikke-dømmende væremåte (Glaser, 2016, s. 18).

Foreldrene Hanna og Oda beskriver at relasjonen til de ansatte er god, og at den daglige kommunikasjonen fungerer godt. Det blir sagt at foreldrene føler de ansatte genuint er interesserte i barnet, og gir dem tillit ved å komme med tilbakemeldinger om det oppstår noe. Glaser hevder at profesjonelle barnehageansatte møter foreldre med ekthet, og at det innebærer å vise empati og ydmykhet (Glaser, 2016, s. 18). Hanna beskriver konkrete eksempler som å få informasjon om barnets dag i barnehagen med tanke på dupp, bleieskift, appetitt, humør og eventuelle utfordringer.

Samtidig beskriver Hanna at barnehagen bør komme med ærlige tilbakemeldinger, det gjør at hun stoler på at barnehagen opptrer etter barnets beste. Hanna sier: *«Som forelder vil en god relasjon og kommunikasjon med de ansatte gjøre at jeg føler meg trygg»*. Drugli & Onsøien hevder at i en god relasjon vil det være enklere å formidle ulike budskap, også av de mer krevende temaer (Drugli & Onsøien, 2022, s. 28). Pedagogisk leder Jenny understreker at hun gir rom for at foreldre skal føle seg trygge til å ta opp det de tenker på. Hun beskriver videre

at ved levering og henting bruker hun kroppsspråket aktivt, og er på hugget. Jenny sier: *«Jeg liker å ha oversikt under levering og henting, og møte blikket til foreldrene»*. Dette ser jeg i tråd med Glaser og kommunikasjonskompetanse som beskrives som evnen til å se andres perspektiver, å møte foreldre med empati, samtidig som varhet og sensitivitet i måten en snakker med foreldre på, i både språklig og kroppslig betydning (Glaser, 2018, s. 76).

Forelder Oda opplever at personalet i barnehagen tar seg tid til å prate med hver enkelt forelder ved levering og henting, men forteller videre at hun har forståelse for at det kan være tider med lite bemanning, eller andre foreldre som krever tiden. Jeg støtter meg til Gjervan og det som beskrives om ytre forutsetninger som konsekvenser for foreldrenes muligheter til å involveres i den daglige dialogen (Gjervan, 2018, s. 121). Pedagogisk leder Marit forteller at enkelte dager strekker ikke tiden til, samtidig opplever hun at foreldrene likevel tar kontakt på melding eller ringer hvis det er noe de ikke fikk formidlet ved levering eller henting.

I funne fra foreldre og de pedagogiske lederne om relasjonsbygging og den daglige kommunikasjonen tolker jeg det som at de pedagogiske lederne er bevisste på hvilke elementer som bygger en god relasjon som grunnlag for videre samarbeid. Jeg ser en tydelig sammenheng mellom funnene fra pedagogisk leder og foreldre med tanke på viktigheten av en god kommunikasjon daglig, som styrker relasjonen, og gir et godt grunnlag for de formelle samtalene. Felles trekk for å skape en god relasjon og kommunikasjon er tillit, åpen dialog, ekthet, forståelse, respekt, ærlighet og en ikke-dømmende væremåte. Samtidig har foreldrene forståelse for at det er flere foreldre og perspektiver i fokus, og at ytre rammefaktorer som tid påvirker den daglige kommunikasjonen i noen tilfeller.

4.2 Forberedelser til foreldresamtalen

For de pedagogiske lederne var et av spørsmålene om de har retningslinjer på hvordan en foreldresamtale skal foregå, og hvordan de setter på plan på hva som skal være med i selve samtalen. Pedagogisk leder Marit forteller at det er felles skjema for oppstart i barnehagen, et for småbarn og et til storbarn. Pedagogisk leder Jenny legger til de har faste retningslinjer på foreldresamtaler, og at for småbarn er det mer det generell som omsorg, lek, læring, utvikling, hviling, matvaner og lignende. Mens på storbarn er det mer omfattende med tanke på fremgang i utvikling. Jeg ser dette i tråd med Myrann som beskriver at flere barnehager har standardiserte skjema, og kan også ta i bruk observasjonsskjema som tidligere nevnt ALLE MED som omfatter ulike områder i kompetansen, mens TRAS kartlegger barnets utvikling med tanke på språket (Myrann, 2021, s. 23). Pedagogisk leder Marit understreker at et slikt skjema er fint å forholde seg til under forberedelser av en foreldresamtale for å sikre at viktige detaljer tar del i samtalen, men forteller videre at blikket bør ikke være låst i et slikt skjema under samtalen. Dette påpeker også Myrann; «Disse skjemaene må ikke bli en ensidig «sannhet» om hvem barnet er, men utgjøre et supplement i barnehagelærerens profesjonsutøvelse» (Myrann, 2021, s. 23).

Begge de to pedagogiske lederne forteller at de forbereder seg ved å reflektere sammen med de ansatte på avdelingen i fellesskap slik at de kan få innsikt i andre perspektiver for å sikre observasjoner og kartleggingen av hvert enkelt barn. Drugli & Onsøien påpeker at forberedelser til en foreldresamtale er viktig for at innholdet i selve gjennomføringen skal samsvare hva du ser i barnet. Videre beskrives det viktigheten av å tenke over hvilken type samtale det er, og hvordan formidling skal skje av ulike budskap skal foregå (Drugli & Onsøien, 2022, s. 53). Pedagogisk leder Jenny forteller at det er viktig å få flere meninger og perspektiver på samme sak, og har hatt nytte av å reflektere sammen med kolleger i forkant av en samtale for å få bredde på kompetansen og observasjoner. Jenny sier: «*Vi er forskjellige, og hva jeg sier og mener kan oppfattes på en annen måte*». Dette ser jeg i tråd med Drugli & Onsøien som beskriver at om kollegaen din stiller deg konstruktive og kritiske spørsmål vil det gjøre at dine meninger kan bli mer nøytraliserte og åpne for andre synspunkt. Videre påpekes det at noen ganger kan du være negativt påvirket av egen mening som gjør det vanskelig å ta del i andre synspunkt. En kollega vil hjelpe deg til å åpne ubevisste fastlåste oppfatninger (Drugli & Onsøien, 2022, s. 54).

Forelder Hanna forteller at hun forbereder seg i forkant av en samtale ved å reflektere med partner om det er noe de vil ta opp, eller hvordan de synes det går med barnet i barnehagen. *«Jeg synes det er fint å reflektere i forkant så vi møter forberedt til samtalen»* legger hun til. Videre forteller Hanna at i forkant av en foreldresamtale fikk de et skriv der de kunne tenke over punkter som var essensielle for samtalen, det gjorde at hun stilte mer forberedt til samtalen. Myrann hevder at om barnehagen leverer et skriv i forkant med relevante punkter om hovedtemaer som blir tatt opp i samtalen, vil foreldre møte forberedt og reflektere mer over punkter de vil ta med selv. Det kan bidra til forelderens medvirkning inn i samtalen og styrke likeverdet (Myrann, 2021, s. 25). Forelder Oda opplever ikke at hun trenger å forberede seg til samtalen om det ikke er et ekstraordinært møte, da hun hver dag reflekterer over hvordan barnet har det i barnehagen, og er klar på hva hun ønsker å ta opp i samtalen. Mitt inntrykk er at Oda har erfaringer med hva en foreldresamtale innebærer, og har sammen med pedagogisk leder en felles forståelse i forkant av en foreldresamtale. Det kan ses i tråd med Myrann som beskriver at det er viktig å informere foreldre om hensikten med foreldresamtaler, slik at det blir en felles forståelse og en likeverdige, og meningsfull dialog (Myrann, 2021, s. 26).

Jeg tolker det som at de pedagogiske lederne er erfarne og har faste rutiner på hvordan de forbereder seg til en foreldresamtale ved å kartlegge gjennom hele året, men også sikre observasjoner med kolleger. De har faste retningslinjer, men påpeker at det ikke bør være skjema som er oppskriften på en god foreldresamtale, og at det avhenger av individet, altså hver enkelt forelder og hva de ønsker å ta opp. Det virker som foreldrene er klare på hva en foreldresamtale innebærer, og liker å forberede seg ved å reflektere i forkant av samtalen. Å få et skriv i forkant av en foreldresamtale ser jeg på som positivt da Myrann hevder at det kan være en invitasjon for en forelder å ta del inn i samtalen. Jeg tror at det kan gjøre det trygt for en førstegangsforelder å forholde seg til, og se eventuelle punkter i en samtale kan være (Myrann, 2021, s. 25).

4.3 Kommunikasjonsferdigheter

Kommunikasjon var et begrep som ble nevnt hva foreldre og pedagogiske ledere mener er viktig under en foreldresamtale. Pedagogisk leder Jenny forteller at hun setter pris på når samtalen er uformell, og når kommunikasjonen flyter av seg selv uten å være redd for hva en skal si eller om en uttrykker noe som vil få konsekvenser senere. Myrann beskriver at kommunikasjonen tilpasses og avhenger av konteksten, en foreldresamtale krever dermed at foreldre og pedagogisk leder er aktiv i dialogen og tilrettelegger seg til hverandre. Det kalles den kommunikative kompetansen der en tilpasser valg av ord og formuleringer etter individ og situasjon, som blir nevnt mer helhetlig i teoridelen (Myrann, 2021, s. 51).

Pedagogisk leder Marit beskriver at underveis i samtalen lytter hun aktivt til foreldrene, og er bevisst på å ikke avbryte vedkommende. Marit sier: *«Jeg starter samtalen med at foreldrene skal få komme med sine synspunkt, og prate ut om det de vil si, jeg tror det setter standarden for dialogen videre i samtalen»*. Jeg støtter meg til Drugli & Onsøien som påpeker at dialogen er god når begge parter tar del i samtalen, og lytter til hverandre. I dialogen er gjensidighet viktig, at begge parter er genuint interessert i hverandres uttrykk og perspektiver. Dette er gode forutsetninger for en helhetlig foreldresamtale (Drugli & Onsøien, 2022, s. 30). Mitt inntrykk er at Jenny og Marit er opptatt av at foreldresamtalen skal innebære god kommunikasjon der foreldre bidrar like mye som pedagogisk leder. Der de lytter og gir rom for en felles forståelse ved hjelp av en god dialog dem imellom. Jeg tolker de pedagogiske lederne sine perspektiver som at foreldresamtalen skal være trygg nok til at foreldrene tør å komme med sine meninger.

Forelder Hanna beskriver at kommunikasjonen foregår best når det er uformell stemning, og føler hun kan komme med sine perspektiver når en kan prate litt løst og fast underveis i foreldresamtalen. Glaser poengterer at lukkede spørsmål, og overflod av spørsmål hindrer åpen utforskning og vil gi samtalen et uklart fokus (Drugli & Onsøien, 2022, s. 36). Videre beskrives det at samtalen bør ha et fokus på felles forståelse av barnets situasjon og behov, derfor vil en åpen dialog være best egnet for en foreldresamtale (Drugli & Onsøien, 2022, s. 31). Forelder Oda beskriver at under foreldresamtalen fungerer kommunikasjonen godt fordi hun føler pedagogisk leder lytter, bekrefter underveis og gir rom for at Oda får si det hun vil uttrykke om barnet. Oda sier: *«Det viktigste for meg er å få en felles forståelse for hva vi*

prater om gjennom en åpen dialog». Jeg støtter meg til Glaser som beskriver at kroppsspråk i kommunikasjonen påvirker hvordan dialogen blir med tanke på å vise interesse, vise at du lytter, nikker bekreftende. Glaser poengterer at det er viktig å se sammenheng med kroppsspråk og verbalt språk da det påvirker hverandre (Glaser, 2018, s. 103). Jeg tolker foreldrene sine perspektiver med at de setter pris på en god dialog og at pedagogisk leder viser med hele seg at den lytter, bekrefter og kommer med følgende perspektiver.

Etter mine funn tolker jeg det som at de pedagogiske lederne har erfart at en god kommunikasjon gjør foreldresamtalen meningsfull, og at det avhenger også av at foreldre uttrykker sine meninger angående barnet og barnehagen. De setter pris på en dialog som ikke nødvendigvis har formelle rammer, at foreldrene selv kan komme med synspunkt uten å være redd for hva som blir sagt. Jeg forstår det slik at foreldrene har klare meninger på hva de synes god kommunikasjon er, og hvordan kroppsspråk og holdning pedagogisk leder har, påvirker samtalen. Jeg mener dermed at kommunikasjonsferdighetene har mye å si på hvordan det generelle foreldresamarbeidet blir, men da spesielt foreldresamtalen da Myrann siterer: «Kommunikasjon er nøkkelen til alt godt samarbeid» (Myrann, 2021, s. 46).

4.4 Forutsetninger for en trygg foreldresamtale

Informantene forteller at foreldresamtaler blir satt opp standard to ganger i året, en på høsten og en på våren. De sier videre at terskelen er lav for å ta en samtale om det skulle oppstå noe underveis i samarbeidet. Videre forteller informantene at de kun har positive opplevelser med foreldresamtaler, og synes det er meningsfullt å ha slike formelle samtaler i løpet av året. Som nevnt i teoridelen beskriver Myrann at barnehagens virksomhet skal være en arena som foreldre skal involveres i, og derfor må hjemmet og barnehagen ha en vedvarende kommunikasjon med tanke på enkeltbarnet og barnefellesskapet. Derfor blir det kalt inn til formelle samtaler, der samtalen egner seg for å drøfte personlig informasjon og eventuelle utfordringer knyttet til barnet (Myrann, 2021, s. 11). Foreldrene poengterer at det viktigste å få frem i foreldresamtalen er barnets utvikling, og ulike perspektiver pedagogisk leder har på barnet. Oda forteller at en foreldresamtale gir mulighet for å ta opp informasjon om

enkeltbarnet som ikke trengs å ta i gangen ved levering og henting. Hanna forteller at hun tar opp mer dype tema i en foreldresamtale, og føler seg komfortabel til å gå i dybden i et slik samtalerom. Myrann beskriver at foreldresamtalen skal potensielt være en arena for foreldre og pedagogisk leder der de føler seg likeverdige, som bærer preg av respekt, åpenhet, og handlingsvilje for å nå nye høyder (Myrann, 2021, s. 12).

Videre ble tidsbruk nevnt fra både pedagogisk leder og foreldre. Pedagogisk leder Marit forteller at hun aldri setter opp foreldresamtaler rett etter hverandre, men en forventning om at det skal ta akkurat 30 min. *«Jeg tror at det vil prege samtalen om jeg begynner med å si at vi kun har en halvtime»*, legger hun til. Myrann beskriver at tidsbruk bærer ofte preg av logistikk på barnehagen, men også med tanke på forelderens private liv. Tidsbruken må gjenspeile mulighet for en reell dialog, og at det vil forme innholdet i foreldresamtalen (Myrann, 2021, 31). Pedagogisk leder Jenny sier at hun tar tiden foreldrene trenger i foreldresamtalen, og at det som oftest blir over en halvtime om man skal gå i dybden. Hun poengterer videre at selv om det settes av lengre tid enn en halvtime, må en tenke på at barnehagen har noen faste rammer en må forholde seg til, og om samtalen går over flere timer setter hun heller opp en til i nær fremtid. Foreldre opplever begge at de får tid og rom i foreldresamtalen til å ta opp det de vil, og forteller dermed at samtalen alltid går over en halvtime. Mitt inntrykk er at pedagogiske ledere tar seg tid til hver enkelt forelder, og setter opp samtaler etter behov. Jeg tolker foreldrene slik at de føler at de får nok tid til det de vil formidle, og at tidsbruk ikke er et stort tema og noe de ser på som en stressende rammefaktor.

Pedagogisk leder Jenny tar opp temaet om maktforholdet mellom pedagogisk leder og forelder, og forteller at hun opptrer ydmykt fordi foreldre kan ha inntrykk av at barnehagelærere hever seg på grunn av sin kompetanse. *«Jeg ønsker ikke at foreldrene har en følelse av at jeg hever meg over dem på grunn av profesjonen. Jeg tror det er viktig for å gjøre foreldrene trygge i en slik setting»*. Jeg støtter meg til Drugli & Onsøien som poengterer viktigheten av å være selvbevisst i din rolle som fagperson, og hvordan du eventuelt kan utøve skjevfordeling i maktforholdet. Det gjelder bruk av ord og formuleringer som gjør at foreldre forstår hva du mener, og reflektere over hvordan du legger til rette for en felles forståelse og problemløsninger med foreldrenes innspill i bakhodet (Myrann, 2021, s. 39).

Pedagogisk leder Jenny forteller videre at ofte kan hun føle at veiledningen tar mer overhånd enn selve dialogen i en foreldresamtale, da hun opplever foreldre som usikre på oppdragelse og egne valg de tar med tanke på barnet. Jenny understreker at maktforholdet vil være annerledes om det er en samtale der foreldre har like mye å si som pedagogisk leder, og at pedagogisk leder heller ikke føler den pirker på foreldres valg. Glaser beskriver dermed at fagpersoner må møte foreldre med veiledning som er profesjonell, kvalifisert for målgruppen og faglig bevisst (Glaser, 2018, s. 167). Likevel poengterer Drugli & Onsøien at et godt foreldresamarbeid må være preget av et partnerskap der begge verdsetter hverandres perspektiver om barnet, rollene i barnets liv, stoler på hverandre, deler ulike synspunkt og tar felles beslutninger. En åpning for å invitere foreldre inn i dette partnerskapet vil være empati, og at foreldre får relevant informasjon og positiv kontakt tidlig i samarbeidet (Drugli & Onsøien, 2022, s. 19).

Forelder Hanna føler seg trygg i foreldresamtalen når pedagogisk leder oppriktig er interessert i å gjøre hverdagen for barnet best mulig, og er profesjonell i problemløsningene. Hanna sier: *«Jeg synes det er interessant å høre på noen som har utdanning og kompetanse om barnets utvikling.»* Myrann beskriver at barnehagelærere har kraft i sin rolle med tanke på sitt mandat, kunnskap og kompetanse (Myrann, 2021, s. 37). Mitt inntrykk er at Hanna har opplevd samtaler som har en jevn fordeling i maktforholdet, da hun setter pris på at pedagogisk leder balanserer sin kompetanse og kunnskap på foreldres premiss. Som Myrann beskriver at pedagogisk leder unngår krenkelsers og reflekterer over hvordan den responderer foreldrenes innspill (Myrann, 2021, s. 38). Hanna forteller videre at hun liker en balanse mellom det som er positivt med barnet, men også at pedagogisk leder er ærlig om utfordringer barnet eventuelt kan ha. Jeg ser det i tråd med Drugli & Onsøien og positiv kontakt der foreldre opplever at du ser barnets positive sider og vil barnet det beste, det er spesielt viktig for å kunne ta opp utfordringer barnet kan ha med en forståelse fra foreldrene sin side (Drugli & Onsøien, 2022, s. 19).

4.5 Når foreldresamtalen blir vanskelig

Enkelte foreldresamtaler kan være vanskelig, for både pedagogisk leder og foreldre. Det kan være samtaler du på forhånd vet blir mer krevende, eller at det oppstår underveis i foreldresamtalen. Pedagogisk leder Jenny forteller at hun har opplevd en samtale som ble vanskelig underveis, både for foreldre, men også fordi det ble vanskelig å skille ut egne følelser. Drugli beskriver at foreldre kan oppleve foreldresamtalen vanskelig når sårbare vansker blir poengtert, eller når det handler om dem som omsorgspersoner for barnet sitt. Drugli beskriver videre at det kan oppleves vanskelig for den pedagogiske lederen når egne følelser tar overhånd, og håndtere forelderens utsagn på en hensiktsmessig måte (Drugli, 2018, s. 131). Jenny forteller videre at foreldresamtalen ble vanskelig fordi det handlet om barnets vansker, og at foreldrene selv ikke hadde forsonet seg med realiteten av barnets hverdag i barnehagen med å være annerledes enn jevnaldrende i utviklingen. Drugli & Onsøien belyser at når budskap som er mer krevende formidles er sannsynligheten stor for at foreldre får følelsesmessige reaksjoner, noen kan bli sinte, irriterte, triste eller bli tause. Fagpersonen bør være forberedt på dette, og at det er flere måter å håndtere foreldres følelser på og avhenger av fagpersonen erfaringer med vanskelige foreldresamtaler (Drugli & Onsøien, 2022, s. 87).

Jenny poengterer at hun reagerte ved å heve stemmen, og følelsene tok overhånd. Hun forteller videre at det er viktig med en god støttespiller å snakke med i etterkant av en slik samtale. Jenny krevde en ny samtale, og hadde med spesialpedagog. *«Det er en trygghet å ha med noen som ser det samme som deg, og bekrefter observasjonene dine. Samtidig skal det ikke være for mange fagpersoner i samtalerommet, det kan være overveldende for foreldrene»*. Her støtter jeg meg til Drugli & Onsøien og det de beskriver om fordelene med å drøfte sammen med en kollega for å flere synspunkt, og forståelse for begge parter (Drugli & Onsøien, 2022, s. 84). Mitt inntrykk er at Jenny blir emosjonelt innblandet i barnet og at følelsene tar overhånd når foreldrene ikke har innsett barnets utfordringer i barnehagen. Likevel tenker jeg at hun er bevisst over det selv, og tok tak ved å kreve en ny samtale med en støttespiller. Jeg mener å reflektere kritisk med en kollega vil gi kompetansebredde inn i en foreldresamtale.

Pedagogisk leder Marit forteller at hun har opplevd samtaler som har vært vanskelige, og at hun ofte kan bli frustrert når foreldre ikke ser det samme, og krever mer enn hva det er kapasitet til. Myrann beskriver at barnehagelæreren kan oppleve at forelderens bekymringer angående barnet eller uenigheter i den pedagogiske virksomheten vanskelig å forholde seg til (Myrann, 2021, s. 77). Marit beskriver videre at vanskelige samtaler blir som regel løst ved å ta flere samtaler om foreldrene misforstår synspunkter, og observasjoner angående barnet. Myrann poengterer at konflikt eller misforståelser trenger ikke nødvendigvis å være negativt, det kan føre til dynamiske prosesser som kan få positive konsekvenser, det vil åpne nye ideer og videre mål (Myrann, 2021, s. 77). Jeg tolker Marit på den måten at en som fagperson også kan oppleve frustrasjon ved å bli misforstått, men at hun bruker sine erfaringer ved å bruke god tid, og heller sette opp flere samtaler for å komme frem til mulige løsninger som fungerer for begge parter.

Begge foreldrene forteller i intervjuet at de ikke har opplevd en foreldresamtale som har vært vanskelig eller krevende. Hanna beskriver at en foreldresamtale kan bli vanskelig når det oppstår misforståelser. Oda beskriver videre at det kan bli vanskelig når utfordrende tema om barnet ditt blir berørt, men tilliten mellom henne og pedagogisk leder har gjort at foreldresamtalen ikke opplevdes krevende for henne som forelder. Foreldrene poengterer at om det skulle oppstå noe ville de gått frem med forståelse for barnehagens arbeid, og anerkjenne deres observasjoner, og deretter går frem med eventuelle utfordringer eller andre løsninger. Jeg ser det i tråd med Drugli & Onsøien som beskriver at ofte vil foreldre høre synspunkter fra en fagperson, og er endringsvillige. Da er det viktig at fagpersonen møter foreldrene ved å anerkjenne og respektere endringsforslag fra et annet perspektiv. Det er godt utgangspunkt for en foreldresamtale (Drugli & Onsøien, 2022, s. 102).

I funnene fra informantene opplever jeg at de pedagogiske lederne har erfaringer med samtaler som kan være utfordrende for både dem og for foreldre. De har reflektert godt over dette i etterkant, noe som er en fordel til senere foreldresamarbeid og samtaler. Slik jeg tolker pedagogisk lederne virker det som at samtalen trenger ikke nødvendigvis være vanskelig fordi det er knyttet med utfordringer angående barnet, men at reaksjoner fra foreldre kan være utfordrende når en ikke kommer frem til en felles forståelse for barnet, og virksomheten i barnehagen. I funnene tar jeg med meg videre at relasjon og åpen dialog er viktig for at

foreldre og pedagogisk ledere sammen finner en løsning på eventuelle utfordringer, og har et felles mål.

5.0 Avslutning og konklusjon

I denne bacheloroppgaven har jeg tatt for meg problemstillingen: «*Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?*». Jeg har trukket frem teori og funn basert på hvilke elementer informantene har vektlagt i intervjuene, som jeg mener svarer best mulig på min problemstilling.

Ved å intervju foreldre og pedagogiske har jeg fått frem sammenhenger for begge parter synspunkt, noe som har vært lærerikt å tolke. Arbeid med foreldresamarbeid og foreldresamtalen har gjort meg bevisst på hvor stor betydning det har for barnet i barnehagen, og noe jeg vil reflektere ekstra over i kommende yrke som barnehagelærer. Jeg vil påpeke at det ikke er et konkret svar på min problemstilling da foreldresamtaler oppleves ulikt. Besvarelsen vil derfor ta utgangspunkt i funnene fra foreldre og pedagogiske ledere. Det er informantenes oppfatninger og erfaringer som blir belyst i denne oppgaven. Mine funn er derfor ikke representative for alle pedagogiske ledere og foreldre.

Jeg tolker funnene fra informantene at en trygg foreldresamtale er en gjensidig interesse ved å gjøre barnets beste, der dialogen preges av åpenhet. Et godt etablert tillitsforhold er sentralt med tanke på hvordan en samtale blir, og om det føles trygt for begge parter å ta opp vanskelige tema. Foreldre viser til den daglige kommunikasjonen og at de føler seg sett når pedagogisk leder anerkjenner dem i det uformelle samarbeidet. For å skape et godt tillitsforhold til foreldre nevner pedagogisk leder at det er viktig å ta i bruk sin relasjonskompetanse. Relasjonskompetansen påvirkes av egne erfaringer og opplevelser i andre relasjoner. Pedagogisk leder møter foreldre med anerkjennelse, åpenhet, respekt, viser interesse og lytter aktivt. Kommunikasjon og relasjon er viktige faktorer, og blir nevnt av begge foreldrene for å oppnå et godt foreldresamarbeid. Relasjonen mellom foreldre og pedagogisk leder gir grunnlag for en samtale preget av felles forståelse.

Etter mine funn tolker jeg forberedelser for både pedagogisk leder og for foreldre viktig for å oppnå en hensiktsmessig foreldresamtale der begge parter reflekterer over barnets hverdag i barnehagen. Pedagogisk leder observerer barnet og kartlegger utvikling med tanke på språk, sosiale evner og motorikk i forkant av en samtale. Refleksjon med personalet i forkant ser jeg på som verdifullt med tanke på bredde i observasjoner, og for å bekrefte egne synspunkt

angående barnet. Det gjør at pedagogisk leder er trygg i formidlingen til foreldre. Mitt inntrykk er at foreldre har ulike måter å forberede seg på i forkant av en foreldresamtale. Enkelte foretrekker å reflektere i forkant for å ha tema å snakke om i samtalen, mens andre forbereder seg om det er noe ekstraordinært. Mitt inntrykk er at foreldre vet hva samtalen innebærer, og at det gjør dem trygg på at de kan ta opp krevende eller utfordrende tema, enten om det er reflektert på forhånd eller dukker opp underveis i samtalen.

I gjennomføringen av en foreldresamtale må den pedagogiske lederen være bevisst med tanke på maktforholdet, og at det ofte kan bli en skjevfordeling mellom pedagogisk leder og forelder. Kroppsspråk og kommunikasjonsferdigheter er relevant for at foreldre skal oppleve likeverdighet. Det gjør at foreldre føler de er like viktig inn i en foreldresamtale som pedagogisk leder. Det er samarbeidet mellom foreldres kunnskap angående deres barn, og hvordan pedagogisk leder ser barnet i barnehagen som utgjør et godt samarbeid langsiktig. For å unngå en vanskelig samtale nevnes det igjen med åpen dialog og gjensidighet i kommunikasjonen. Slik jeg ser det kan en foreldresamtale oppleves ulikt for foreldre og pedagogisk leder, og at en aldri vet helt sikkert om hvordan en foreldresamtale kan ende. Mine funn viser til viktigheten av å bygge en god relasjon, og å ha en daglig dialog om barnet slik at en unngår store overraskelser under foreldresamtalen. Til sammen vil dette utgjøre en trygghet for både foreldre og pedagogisk leder.

6.0 Litteratur

Barnehageloven. (2020). *Lov om barnehager*. (LOV-2020-06-19). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_2

Barnehageloven. (1967). *Lov om barnehager*. (LOV- 1967-02-10). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1995-05-05-19/KAPITTEL_6#§21

Barnehageloven. (2020). *Lov om barnehager*. (LOV-2020-06-19). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1995-05-05-19/KAPITTEL_6#§21

Bergsland, M. & Jæger, H. (2022). *Bacheloroppgaven. I: Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (2.utg). Cappelen Damm Akademisk.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7.utg). Gyldendal.

Drugli, M.B. (2017). *Liten i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk.

Drugli, M-B. & Onsøien, R. (2022). *Gode foreldresamtaler om utfordrende temaer*. (2.utg). Cappelen Damm Akademisk.

Drugli, M.B. (2018). *Den vanskelige foreldresamtalen. I: Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (2.utg). Universitetsforlaget.

Gjervan, M. (2018). *Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I: Glaser, V. Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (2.utg.). Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2019). *Foreldresamtalen i barnehagen, til barnets beste*. Pedlex.

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid i barnehagen- nye tider og nye foreldre. I: Glaser, V. Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn. (2.utg)*. Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2018). *Foreldreveiledning i et mangfoldig samfunn. I: Glaser, V. Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn. (2.utg.)*. Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2018). *Kompetanser i foreldresamarbeid. I: Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn. (2.utg.)*. Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2018). *Samarbeidets innhold og form. I: Foreldresamarbeid, barnehagen i et mangfoldig samfunn. (2.utg)*. Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2019). *Å utvikle gode relasjoner til barnets foreldre. I: Frønes, M. & Glaser, V. Praksisbok for barnehagelærerstudenten*. Universitetsforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver*. Pedlex.

Myrann, M. (2021). *Foreldresamtalen, kommunikasjon og relasjon mellom hjem og barnehage*. Cappelen Damm Akademisk.

Spurkeland, J. (2017). *Relasjonskompetanse. (5.utg)*. Universitetsforlaget.

Statped. (2021, 16.august). *ALLE MED*. <https://www.statped.no/laringsressurser/sprak-og-tale/allemed---observasjonsmateriell/>

Statped. (2021, 26.april). *TRAS*. <https://www.statped.no/laringsressurser/sprak-og-tale/tras/>

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse, en innføring i kvalitative metoder. (5.utg)*. Fagbokforlaget.

7.0 Vedlegg

Vedlegg 1 – Intervjuguide pedagogisk leder

Tema: Et godt foreldresamarbeid i barnehagen

Problemstilling: «*Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?*»

Oppvarmingsspørsmål

- Hvor gammel er du?
- Hva er din utdanningsbakgrunn?
- Har du hatt andre jobber/ stillinger før denne?
- Har du egne barn i barnehage/har hatt egne barn i barnehage?

Refleksjonsspørsmål

Relasjoner

1. Hva mener du er et godt foreldresamarbeid?
2. Hva er betydningen av et godt samarbeid med foresatte for deg?
3. Hva skal til av deg og din profesjon for at foreldresamarbeidet skal være godt?
4. Er det noen utfordringer knyttet til å bygge en relasjon med foreldre? Hva er konsekvensene av det?

Den daglige kommunikasjonen

1. Hvordan opplever du det uformelle samarbeidet med foreldre og dermed den daglige kommunikasjonen?
2. Gir du rom for at foreldre skal kunne være trygg nok til å komme med beskjeder?
3. Hva tenker du er fordeler med en god daglig kommunikasjon med foresatte?
4. Er det utfordringer knyttet til for eksempel hentesituasjoner og kommunikasjonen?
5. Føler du deg komfortabel til å gi foreldre ulike beskjeder i det uformelle samarbeidet? Hvorfor/hvorfor ikke?
6. Har personalgruppen i fellesskap blitt enige om hvordan kommunikasjonen med foreldre skal være til daglig?

Foreldresamtalen

1. Hvor ofte gjennomfører du foreldresamtaler? Hvor mye tid setter du da av til en foreldresamtale?
2. Føler du det blir nok tid i en foreldresamtale til å ta opp vanskelige tema?
3. Hva er dine erfaringer med foreldresamtaler?
4. Hva gjør en foreldresamtale trygg for begge parter? Gir du rom for at foreldre skal føle de kan ta opp hva som helst?
5. Har du opplevd en foreldresamtale som du mener var trygg for begge parter? Hva gjorde samtalen trygg?

1. Har du opplevd en foreldresamtale som var vanskelig?
2. På hvilken måte var den vanskelig eller utfordrende?
3. Hvordan forbereder du deg til de samtalene du vet kommer til å bli mer krevende?

1. Har barnehagen faste retningslinjer på hvordan en foreldresamtale skal foregå? Hvilke?

2. Opplever du at foreldre vet hvordan kartleggingen foregår, og hvorfor du bruker det?
Gjør det noe med tidsbruk av foreldresamtalen?
3. Hva tenker du er det viktigste å få frem angående barnet og dens utvikling og læring i barnehagen?
4. Hvilke forventinger har du til respons fra foreldre?

Vedlegg 2 – Intervjuguide Foreldre

Tema: Et godt foreldresamarbeid i barnehagen

Problemstilling: «Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?»

Oppvarmingsspørsmål

- Hvor gammel er du?
- Hvilken utdanningsbakgrunn/jobb har du?
- Hvor mange barn har du som går i barnehage?

Refleksjonsspørsmål

Relasjonsbygging

1. Hvordan opplever du relasjonen til de ansatte i barnehagen, og da spesielt pedagogisk leder?
2. Hva tenker du er et godt foreldresamarbeid?
3. Hvilken betydning har et godt foreldresamarbeid for deg?
4. Hva skal til for at du opplever trygghet og tillit fra personalet i barnehagen?

Den daglige kommunikasjonen

1. Hvordan opplever du som forelder de uformelle møtene, som for eksempel ved levering/henting og den daglige kommunikasjonen?
2. Hva tenker du er fordeler med god kommunikasjon med de ansatte/pedagogisk leder i barnehagen?

3. Er det noen utfordringer knyttet til den daglige kommunikasjonen? Hva kunne vært gjort annerledes?

4. Føler du deg komfortabel nok til å ta opp mer vanskelige tema ved den daglige kommunikasjonen? Hvorfor/hvorfor ikke?

Foreldresamtalen

1. Hvordan opplever du foreldresamtalen?
2. Hvor ofte tenker du at en foreldresamtale burde være? Hvorfor?
3. Hvilke forventninger har du til den pedagogiske lederen under foreldresamtalen?
4. Hva gjør en foreldresamtale trygg for deg?
5. Føler du deg anerkjent og at du har rom for å prate under en foreldresamtale?

1. Har du opplevd en foreldresamtale der det har vært vanskelig å gå inn på mer krevende tema?
2. Føler du for å ta opp litt mer vanskelige/sårbare tema i en foreldresamtale?
3. Hvordan kan en vanskelig foreldresamtale gjennomføres for deg som forelder?
4. Hvordan forbereder du deg til foreldresamtalen?

1. Hva tenker du om kartleggingsverktøy? Vet du hvorfor den pedagogiske lederen gjør det?
2. Hva tenker du er det viktigste å få frem om barnet ditt i en slik foreldresamtale?

3. Hvilken respons gir du den pedagogiske lederen om du synes det blir brukt for mye tid på noe som du synes er irrelevant?

Vedlegg 3 – Informasjons- og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet om et godt foreldresamarbeid i barnehagen?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å få ulike perspektiv på hva den som kjennetegner den trygge foreldresamtalen både for foreldre og den pedagogiske lederen. Der den pedagogiske lederen kommer med sine synspunkt, samtidig som foreldres perspektiv på foreldresamarbeidet blir satt i lys. I dette skrivet gir jeg/vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med dette prosjektet er å se på hva den pedagogiske lederen mener er et godt foreldresamarbeid, og da spesielt foreldresamtalen. Problemstillingen lyder derfor slik: «Hvilke forutsetninger mener du ligger til grunn for en trygg foreldresamtale?» Derfor

vil jeg også få innsikt i hva foreldre mener definerer en god foreldresamtale der de føler seg trygg nok til å ta opp de vanskelige temaene som er mer utfordrende, og som sitter lengre inn å ta opp i det daglige foreldresamarbeidet. Jeg vil forsøke å finne felles trekk med hva den pedagogiske lederen mener, og hva foresatte mener. Der tidsbruk og bruk av spørsmål den pedagogiske lederen stiller under foreldresamtalen er relevant for om foreldre føler seg trygg og anerkjent i en slik samtale. Jeg håper med dette prosjektet å få økt kunnskap om det daglige foreldresamarbeidet, og dermed foreldresamtalen, og hvor forskjellig eller likt det eventuelt kan oppleves for begge parter i en slik setting.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i dette forskningsprosjektet, innebærer det at du stiller i et intervju som vil ta deg ca. 45 minutter. Intervjuet vil inneholde spørsmål om hva du som pedagogisk leder/forelder opplever det daglige foreldresamarbeidet, hva som kjennetegnes et godt foreldresamarbeid. Videre ønsker jeg å stille spørsmål om selve foreldresamtalen der tidsbruk, bruk av spørsmål, og om det er rom nok til at foreldre føler de kan ta del i samtalen står sentralt. Underveis i intervjuet tar jeg notater som jeg vil sammenfatte til en tekst i etterkant. Jeg vil på slutten av intervjuet lese opp hva jeg har skrevet, og du vil få muligheten til å tilføye/trekke tilbake om du føler det er noe som mangler i svaret ditt. Dette intervjuet blir anonymisert i forskningsprosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres. Skriftlige notater og datamaterialet som taes under intervjuet vil makuleres ved forskningsprosjektets slutt.

Prosjektet skal avsluttes 28.04.2023.

Med vennlig hilsen

Mari Storlimo

Veiledere:

Student:

Karin Kippe

Vegar Bones

Mari Storlimo

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *et godt foreldresamarbeid i barnehagen*.
Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.
Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.